

در باره ی جنبش نوین فرهنگی در کردستان

مصوب کنگره ی نهم کومه له، تیر - مرداد ماه ۱۳۸۰

جامعه ی کردستان ایران در سال های اخیر شاهد یک جنبش فرهنگی بی سابقه بوده است. این جنبش فرهنگی از یک طرف متأثر از تحولات فکری و فرهنگی در سراسر ایران بوده و از طرف دیگر ریشه در موقعیت ویژه ی کردستان به عنوان یک جامعه ی تحت ستم و رشد خودآگاهی در فرهنگ ملی خلق کرد دارد.

تحول فرهنگی که در دهه ی گذشته در کل عرصه ی روشنفکری ایرانی در داخل کشور به وجود آمده و شکستن سلطه ی مفاهیم و گفتمان های بنیادگرایی متحجر دینی، علی رغم همه ی محدودیت های دولتی و رسمی، موجب شکوفایی و غنای فکری و فرهنگی نسبی جامعه ی ایران شده است و راه را تا درجه ی معینی برای وسعت و تنوع فرهنگی باز کرده است. براین بستر، گرایش های فکری و فرهنگی گوناگون، به طور نسبی مجال بروز یافته اند. محیط روشنفکری کردستان نیز از این تحولات برکنار نمانده و بادهای تغییر فکری و فرهنگی در کردستان نیز وزیدن گرفته است. روشنفکران کردستان ایران، چه از طریق گسترش ارتباطات جهانی و مرتبط شدن مستقیم و چه از طریق آثار مؤلفان ایرانی و ترجمه ی آثار خارجی، خود را در پیوند با نحله ها و موج های فکری معاصر جهان می بینند و از آن ها تأثیر می پذیرند.

از سوی دیگر گسترش چشمگیر خواندن و نوشتن به زبان کردی و گسترش علاقه به ادبیات کردی، علی رغم محدودیت ها و ممنوعیت های موجود و با وجود نبودن آموزش به زبان مادری، رشد ادبیات کردی به ویژه ادبیات غیرشعری از داستان و رمان گرفته تا نقد ادبی و مباحث اجتماعی، رشد نوشته های تحقیقی و تاریخی با وجود همه ی محدودیت هایی که در این مورد وجود دارد، گسترش دامنه ی این نهضت فرهنگی و ادبی به مناطقی از کردستان که سنتاً کم تر در این عرصه حضور داشته اند، تثبیت بیشتر زبان واحد و استاندارد که در ادبیات همه ی لجه ها و نواحی مشترکاً به کار می رود، برقراری ارتباط فرهنگی بیشتر با بخش های دیگر کردستان در کشورهای دیگر و تأثیر متقابل ادبیات و فرهنگ این بخش ها بر روی یکدیگر، همگی وجه دیگر این حرکت فرهنگی نوین در کردستان را نشان می دهد.

کنگره ی نهم کومه له این نهضت فرهنگی را پراهمیت و دارای پیامدهای درازمدت ارزیابی می کند و معتقد است که این جنبش کل جامعه ی کردستان را به پیش می برد، آگاهی عمومی و سطح فرهنگ عمومی را افزایش می دهد و بنابراین علی رغم محدودیت های سانسور و اختناق فرهنگی زمینه ی مساعدی برای توسعه ی فرهنگ پیشرو و آزادیخواهانه را به وجود آورده و به ایجاد یک جامعه ی سکولار و برچیدن نظم موجود که شرط نهائی شکوفایی واقعی فرهنگی در جامعه است کمک می رساند.

این جنبش فرهنگی در عین حال متنوع و گوناگون بوده و گرایش های درونی متفاوتی را شامل می شود. کومه له و همه ی خط سوسیالیستی در کردستان و در ایران باید درعین تأیید و تقویت این بیداری فرهنگی تلاش کنند تا این جنبش از یک طرف با نیازهای توده های کارگر و زحمتکش و مبارزات آزادی خواهانه ی انقلابی پیوند محکم تری پیدا کند، صورت یک جنبش منزوی خواص به خود نگیرد بلکه با خود زندگی واقعی و نیازها و مبارزات مردم عجین شود و از طرف دیگر از لحاظ مضمون نیز هرچه بیشتر به سمت یک

فرهنگ پیشرو و آزادی خواه و نوگرا و غیرمحافظة کار، طرفدار آزادی زن، طرفدار عدالت اجتماعی و در یک کلام سوسیالیستی سوق یابد.

از لحاظ عملی کومه له از همه ی تلاش هائی که معطوف به نزدیکی، همکاری و تجمع حرفه ای هنرمندان، نویسندگان و اهل قلم کردستان و ایجاد نهادهائی باشد که بتواند در سطح کردستان به گسترش فرهنگ و حمایت از خواست های فرهنگی و صنفی آن ها بپردازد، پشتیبانی می کند و ضمن ارج گذاری برای فعالیت های فرهنگی محلی در هرکدام از شهرها و درک جایگاه آن ها معتقد است که وقت آن رسیده است که فعالان فرهنگی فعالیت های خود، از جمله تلاش برای شکل دادن به اتحادیه ها، انجمن ها و نهادهای حرفه ای خود را در مقیاس کردستان پیش برند، و این خواست کاملاً منطقی و عادلانه را به نیروی فعالیت و ابتکار و تلاش خود و با جلب پشتیبانی عمومی مردم، به کرسی بنشانند.

هم چنین خدمت گزاران فرهنگی باید برای ایجاد مجلات و مطبوعات و روزنامه های مستقل که بتواند خبررسانی صحیح به شهروندان کردستان را تأمین کرده و در عین حال تربیون افکار عمومی آگاه کردستان و محل رشد و شکوفائی زبان و فرهنگ و ادبیات کردی باشد تلاش کنند. اگر چه مطبوعات و روزنامه های مستقل در تهران نیز تحت فشارند ولی در این زمینه نیز تبعیض آشکاری به زبان کردستان وجود دارد و حتی همان اندازه فرصت و امکانات نیز از کردستان دریغ می شود. این فضای تبعیض و اختناق باید با ابتکار و پیگیری و همیاری گسترده ی روشنفکران کردستان به چالش خوانده شود و ایجاد مطبوعات آزاد و مستقل کردی زبان به یک خواست عمومی تبدیل گردد.

هنرمندان و جوانان علاقمند به عرصه های هنری باید وسیعاً گروه های موسیقی، رقص، نمایش و غیره ایجاد کنند که با بهره گیری از تجارب کشورهای گوناگون به شیوه ی مردمی و با کم ترین امکانات نیز بتوانند با توده های وسیع مردم و جوانان ارتباط برقرار کنند، به نحوی که توجه و علاقه ی عمومی را به این هنرها جلب کرده و به گسترش فرهنگ و هنر و ارتقا آن خدمت نمایند، پیام خود را به مخاطبان وسیع انتقال دهند و در عین حال تلاش کنند که فعالیت های خود را بین جوانان برده و آنان را به این عرصه های سالم و مفید فعالیت علاقمند سازند.

کنگره ی نهم کومه له ضمن تأکید مجدد بر پشتیبانی خود از این بیداری و تحرک فرهنگی جدید در کردستان، و ضمن درک محدودیت های سیاسی و سانسور که زبان خاصی را به روشنفکران و نویسندگان تحمیل می کند، از همه ی روشنفکران، هنرمندان و نویسندگان پیشرو کردستان می خواهد که تلاش های خود را در این راستا تشدید کنند.